

Samenvatting preek Capelle-Schollevaar, 3 oktober 2010, 9.15 uur (Israëlzondag)

Thema: 'Het wonder van een nieuw begin' naar aanleiding van Leviticus 16: 2-16, 20-22 29-31 (kern: vers 16a) en Hebrreeën 9: 24-28

1. Jom Kippoer: de heiligste dag van het jaar voor Israël

- * Kom Kippoer, Grote Verzoendag, is voor het volk Israël de heiligste dag van het jaar. In Leviticus 16 worden de wetten voor die dag gegeven. In de tabernakel waren twee ruimten: het 'heilige' en het 'heilige der heiligen'. In die laatste ruimte stond de ark, de gouden verbondskist, met daarop het verzoendeksel. Op dit deksel waren twee gouden engelfiguren gemaakt (de cherubs). Daar, boven het verzoendeksel, wilde God wonen. Alléén de hogepriester mocht éénmaal per jaar het heilige der heiligen binnengaan, op Grote Verzoendag. Hij moest zich dan wassen en heilige kleding aantrekken. Ook moest hij voor zichzelf en zijn familie een offer brengen. Immers: hoe kun je verzoening bewerken voor het volk, als er in je eigen leven onverzoende zonden zijn?
- * Het volk stond er niet bij als toeschouwers, maar werd ingeschakeld. Het 'verootmoedigde zich' wat o.a. inhield: 24 uur vasten. Nog steeds wordt er gevast op Jom Kippoer. De synagogedienst duurt de hele dag.
- * Dit alles is voor ons een spiegel: hoe zwaar telt voor ons het feit dat wij gezondigd hebben eigenlijk?! Hebben wij er weleens een boterham minder om gegeten? Onze grootste fout is dat we ons vergelijken met andere zondige mensen, en dan valt het meestal wel mee. Maar God wijst ons op Zichzelf: 'Wees heilig, want Ik ben heilig!' (Leviticus 11: 45). Wij hebben de Heilige Geest nodig om ons te volle te laten zien op welke punten wij fout zitten. Alléén als we eerlijk ál onze fouten onder ogen zien, en ze belijden voor God, komen we verder.

2. God maakt op de Grote Verzoendag een nieuw begin

- * Op de Grote Verzoendag moet de hogepriester een jonge stier slachten als zondoffer, en over twee bokken het lot werpen. Eén bok is voor de HERE, ook die wordt geslacht. Het bloed van beide geslachte dieren brengt Aäron in het heilige der heiligen, en hij sprenkelt het op en voor het verzoendeksel. Zo worden de zonden van het volk 'bedekt' (de letterlijke betekenis van 'kippoer'). De offerdieren sterven in plaats van de zondaren. De straf voor hun zonde is door de dieren betaald. De band met God wordt zo hersteld. Wat een wonder! Een nieuw begin!
- * In zijn boek *Met de Joden op weg* (Meppel, 1987) beschrijft Henk van der Molen hoe de synagogedienst op Jom Kippoer verloopt. Een hele zondencatalogus wordt gelezen en beleden, van A tot Z. Als de dag ten einde loopt, loopt ook de spanning op. Dan klinkt de ramshoorn, de sjofar: Israël mag verder leven! Er is genade!

3. Hoe kan God genadig zijn voor zondige mensen?

- * Hoe kan de rechtvaardige God vergeving geven aan de daders van kwaad, die wij zijn, ook al hebben zij berouw? God kan inderdaad niet zómaar vergeven! Dan zou Hij niet rechtvaardig zijn, en het kwaad niet ernstig genoeg nemen. In Leviticus geeft Hij aan dat Hij vergeeft, omdat er bloed vloeit. Omdat de straf gedragen wordt door de offerdieren, die sterven. Maar: deze instelling in het Oude Testament is toch ontoereikend. Want het bloed van dieren kan zonden wel 'bedekken', maar niet 'wegnemen'. Zie ook: Psalm 40:7, Psalm 51:18 en Hebrreeën 10: 4.
- * Zo komen we uit bij Hebrreeën 9 en 10: wat het bloed van dieren niet kon, kan de Here Jezus wèl: de zonden wegnemen. Hij was zowel God als Mens. Omdat Jezus God was, was Hij volmaakt, zonder zonde. Omdat Jezus volmaakt Mens was, kon Hij de zonde van de mensheid op Zich nemen. Zo is Hij voor ons, als onze Hogepriester, het hemelse heilige der heiligen binnengegaan (Hebrreeën 9: 24-26).
- * Vanuit Leviticus en vanuit onze Joodse wortels gaan we meer beseffen wat een wonder het is: de verzoening door Jezus. Want als wij Jom Kippoer voor ogen houden, hoe beleven wij dan de verzoening? Bijvoorbeeld op Goede Vrijdag: is het niet heel gepast om dan uiterst matig of niet te eten? Kennen we de verwondering over de verzoening, bijvoorbeeld rond het Heilig Avondmaal? En ook elke dag weer, als we mogen bidden om vergeving?
- * Verzoening is nooit vrijblijvend of goedkoop. De hogepriester moest niet alleen de éne bok van de twee offeren, hij moest op de andere zijn handen leggen en er alle zonden van het volk over uitspreken. Zo moest die bok de woestijn in worden gestuurd, naar Azazel: de woestijngeest, uiteindelijk de satan. De zonden moesten helemaal weg: retour afzender! Dat geldt ook voor ons: als we vergeving ontvangen, moeten we alle zonden wegdoen, en alles goedmaken wat we kunnen herstellen. Als we dat doen, doet God de zonden ook weg (Psalm 103: 12).

4. Het wonder van een nieuw begin

- * De Grote Verzoendag is een 'altoosdurende inzetting' (Leviticus 16: 29). Zo wordt Jom Kippoer nog steeds gevierd, zij het dan sinds 70 na Christus zonder offers, omdat de tempel toen werd verwoest. Jom Kippoer gaat door, omdat God is doorgedaan, ook met Israël. Na 19 eeuwen omzwervingen en vervolgingen kreeg het volk in 1948 weer een eigen staat in het eigen land. Keer op keer is het aangevallen, maar toch overleefde het alles. Ook de gevaarlijke verrassingsaanval op Jom Kippoer 1973.
- * Talmoedstudent Awi Schemtow meldde zich toen bij zijn tankeenheid. Hij werd bij een granaataanval uit de tank geslingerd, verloor beide voeten en een hand. Maar er kwam geen 'waarom'-vraag over zijn lippen. Hij loofde God, omdat hij was blijven leven! Hij bad of God hem juist ook met zijn handicaps zou gaan gebruiken voor anderen. Hij onderkende het wonder van een nieuw begin.
- * Verzoening met God, met elkaar, met je situatie, met je verleden. Dat is het wonder van een nieuw begin!

Om (samen?) over na te denken:

1. Ervaart u de zonde in uw leven als een ernstig probleem? Waarom wel of niet?
2. Wat leert u van Jom Kippoer, zowel de beschrijving in Leviticus als de manier waarop Joden het nu vieren?
3. Hoe kunnen wij leren ons meer te verwonderen over de verzoening?

Reageren? Bel of mail: René van Loon, 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl